

BATI CEPHESİ**DÜZENLİ ORDUNUN KURULMASI**

Mondros mütarekesine göre Osmanlı ordusu terhis edildi. Yapılan işgaller karşısında ordu olmayınca ve İstanbul Hükümeti'nin işgallere kayıtsız kalması sonucunda halk bulunduğu bölgeyi savunmaya başladı. Sonraki süreçte İstanbul Hükümeti ve işgal devletlerinin kışkırtmalarıyla çıkan ayaklanmaları bastırmak ve günden güne ilerleyen Yunan ordusunu durdurmak, ancak düzenli bir ordu ile mümkündü. Her bölgede kendi liderleri çevresinde toplanan bu Kuvâyımillîye birlikleri zamanla düşman karşısında yetersiz kalmaya başladı. Çünkü bu birlikler, belli bir merkezden yönetilmeyip askeri disiplinden yoksun ve düzensiz birliklerden oluşuyordu. Ayrıca bu birlikler, zaman zaman halktan zorla yiyecek ve malzeme de topluyorlardı. Bu arada kendilerine yardımcı olmayan halkı da kendilerince cezalandırıyorlardı. Kuvâyımillîye birliklerinin bu tür davranışları halk üzerinde tepkilere yol açtı.

Yunan ilerleyişinin bir türlü durdurulamayışı, Kuva-ı Milliye birliklerinin merkezi otoriteden yoksun oluşu, Kuva-ı Milliye'nin bölgesel amaçlı olması, Kuvâ-yı Milliye birliklerinin düşmana zarar verse de düşmanı ülkeden atmada yetersiz kalması ve bazı birliklerin ihtiyaçlarını halktan zorla karşılamak istemeleri gibi nedenlerle düzenli ordu'nun kuruluş nedenleri arasında yer alır.

I. İNÖNÜ SAVAŞI (6-11 Ocak 1921)

İngilizlerin desteği ile hareket eden Yunanlılar Ethem Bey'in BMM'ye karşı ayaklanmasını fırsat bilerek ilerleyişini sürdürdü. Yunanlar, 6 Ocak 1921'de büyük bir saldırıya geçtiler. Yunanlar bu saldırı ile Türk ordusunun güçlenmesini engelleyerek Ankara'yı ele geçirip Milli Mücadeleyi sona erdirmeyi amaçlıyorlardı. Bu amaçla Eskişehir ve Afyon üzerine harekete geçtiler.

Batı Cephesi Komutanlığına atanan Albay İsmet Bey komutasındaki Türk birlikleri, İnönü bölgesinde Yunanları durdurdu. Yapılan savunma savaşında 10 Ocak 1921'de Türk ordusu, İnönü önlerinde yapılan savaşta Yunan ordusunu yenilgiye uğratmıştı.

SAVAŞIN SONUÇLARI

BMM'nin kurduğu ordunun ilk askeri başarısıdır. Düzenli orduya ve BMM'ye olan güven arttı. Düzenli orduya katılım arttı. İsmet Paşa, "generallik" rütbesine yükseltildi. Ethem Bey ayaklanması bastırıldı.

Teşkilat-ı Esasiye (1921 Anayasası) kabul edildi. -- **ULUSAL**

Afganistan ile dostluk antlaşması imzalandı. -- **ULUSLARARASI**

Londra Konferansı düzenlendi. -- **ULUSLARARASI**

İstiklâl Marşı kabul edildi. -- **ULUSAL**

Moskova Antlaşması imzalandı. -- **ULUSLARARASI**

TALİM

TEŞKİLAT-I ESASİYE – 1921 ANAYASASI (20 OCAK 1921)

Milli Mücadele Dönemi'nde yaşanan karışıklıklara son vermek ve BMM'ye yurt içi ve dışında işlerlik kazandırmak amacıyla, BMM, 20 Ocak 1921 tarihinde yapılan görüşmeler sonucunda 1921 Anayasası'nı (Teşkilat-ı Esasiye) kabul etti ve anayasa uygulanmaya başlandı. Bu anayasa 1924 yılında yeni bir anayasa hazırlanana kadar yürürlükte kaldı.

1921 Anayasası'nın önemli maddeleri

1- Egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir. **Milli egemenlik ilkesi benimsenmiştir.**

2- Yürütme gücü ve yasama yetkisi, milletin tek ve gerçek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisinde belirir ve toplanır. **Güçler birliği ilkesi benimsendiğini gösterir.**

3- Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisince yönetilir ve hükûmeti **"Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti"** adını alır. **Osmanlıdan ayrı Yeni bir devlet olduğunun kanıtıdır.**

4- Meclis başkanı hükümetinde başkanıdır. **Meclis hükümeti sisteminin olduğunu gösterir.**

LONDRA KONFERANSI (21 Şubat - 12 Mart 1921)

I. İnönü Savaşında Türk ordusunun galip gelmesi üzerine, İtilaf Devletleri Yunanlara zaman kazandırmak ve bazı değişiklikler yaparak Sevr'i BMM'ye kabul ettirmek için Londra konferansı düzenlediler. İlk önce sadece Osmanlı Hükûmeti davet edildi. Mustafa Kemal, BMM Hükûmeti'nin İtilaf Devletleri tarafından resmen çağırılmadıkça konferansa bir temsilci göndermeyeceğini belirtti. Bu gelişmeden sonra İtilaf Devletleri İtalya aracılığıyla TBMM Hükûmeti'ni de toplantıya resmen davet etti. İtilaf Devletleri hem BMM'yi hem İstanbul Hükûmeti'ni birlikte çağırarak bu durumu kendileri için kullanmayı planladılar.

Eğer konferansa hem İstanbul Hükümeti hem de BMM katılırsa iki gücü birbirine düşürüp ortamda bir karışıklık oluşturarak ve bu esnada Sevr'i kabul ettireceklerini düşündüler. Mustafa Kemal konferanstan sonuç alınamayacağını bilmemize rağmen katılmamız gerektiğini açıkladı. Katılma sebebimizi ise İngilizlerin yaymış olduğu Türkler barış değil savaş istiyor tezini çürütmek, Türk Milletinin gerçek temsilcisinin BMM olduğunu göstermek ve Misak-ı Milli'yi dünyaya duyurmak olarak açıklamıştır.

Konferansa İtilaf Devletleri adına İngiltere, Fransa ve İtalya, Türkler adına İstanbul Hükümetinden Tefik Bey, BMM Hükümetinden Bekir Sami Bey katıldı. Konferansta ikilik çıkarmaya çalışan İtilaf devletlerinin planı Tefik Paşa'nın, "Söz hakkı milletimin gerçek temsilcisi olan BMM üyelerinindir." diyerek, söz hakkını Bekir Sami Bey'e bırakması ile bozulmuştur.

AFGANİSTAN İLE DOSTLUK ANTLAŞMASI (1 Mart 1921)

BMM Hükümeti temsilcileri ile Afganistan arasında 1 Mart 1921 tarihinde bir dostluk antlaşması imzalandı. Buna göre;

1- Her iki taraf birbirinin bağımsızlığını tanıyacaktı. **TBMM'yi ve Misaki Milli'yi tanıyan ilk MÜSLÜMAN ülke Afganistan olmuştur.**

2- İki ülkenin arasındaki bağları daha kuvvetli bir hale getirmek amacı ile Türkiye, Afganistan'a subay ve öğretmen gönderecektir.

3- Taraflardan biri saldırıya uğrarsa diğeri öbürüne yardım edecektir.

İSTİKLAL MARŞININ KABULÜ (12 Mart 1921)

Yeni Kurulan TBMM'nin Bağımsız olduğunu, Milli Mücadele ruhunu ve Askerlerin savaşma şevkini artırmak amacıyla bir marşa ihtiyaç duyuldu. Türk askerine ithafen Mehmet Akif Ersoy Ulusal Marşımızı yazmış, bestesini ise Osman Zeki Üngör yapmıştır.

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 Mart 1921)

BMM Hükûmeti, Kurtuluş Savaşı sırasında askeri başarılar gösterdi. Türk devletinin bu başarılarından etkilenen Sovyetler Birliği, TBMM Hükûmeti ile **Moskova Antlaşması**'nı imzaladı. Sovyetler Birliği Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk büyük Avrupa devletidir. Yapılan Antlaşma ile;

1- Taraflardan birinin tanımadığı bir antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır.

Sevr'i reddeden ilk Avrupalı devlet Sovyet Rusya olmuştur.

2- Sovyet Rusya Misak-ı Milli'yi tanıyacaktı.

Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk Avrupalı devlet Sovyet Rusya olmuştur.

3- Her devlet kendi geleceğine kendisi karar verecektir.

Birbirlerinin bağımsızlıklarına saygılı olacaklarına dair anlaşmışlardır.

4- Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla Sovyet Rusya Gümrü Antlaşması'nı ve Doğu sınırını tanıyacaktı.

Batum, Misak-ı Milli'den verilen ilk taviz oldu.

5- Sovyet Rusya Kapitülasyonların kaldırılmasını kabul edecektir.

Ekonomik bağımsızlığa vurgu yapılmıştır.

BMM Hükûmeti, Moskova Antlaşması ile büyük bir siyasi başarı elde etti. Moskova Antlaşması'yla doğu sınırimız büyük ölçüde çizilirken bu sınırimızın güvenliği de sağlanmış oldu. Böylece Doğu Cephesi'nde bulunan askerî güçler diğere cephelere kaydırıldı.

İKİNCİ İNÖNÜ SAVAŞI (26 Mart - 1 Nisan 1921)

İtilaf Devletleri, Londra Konferansı'nda istedikleri sonucu alamamışlardı. I. İnönü Savaşı'nda aldıkları yenilgiyi unutturmak için İngilizler yeniden Yunan kuvvetlerini destekledi. Yunanlar I. İnönü Savaşında olduğu gibi, Ankara'yı alarak TBMM'yi dağıtmak ve Sevr'i kabul ettirmek için saldırıya geçti. Yunanlar, Millî Mücadele'ye bir an önce son vermek umudu ile Bursa ve Uşak çevresinden saldırıyı başlattılar. Saldırı Eskişehir ve Afyon'a doğru yayıldı. Yunan birlikleri, İnönü bölgesinde Türk askeri ile karşı karşıya geldi (26 Mart 1921). Türk birliklerini yöneten İsmet Paşa, Türk ordusuna ne olursa olsun savundukları bölgelerden ayrılmamasını emretti. Sayı ve silah bakımından üstün Yunan birlikleri, Türk ordusunun yaptığı savunma ile durduruldu. Türk askeri, Yunan birliklerini bozguna uğratarak geri çekilmek zorunda bıraktı (1 Nisan 1921).

KÜTAHYA - ESKİŞEHİR SAVAŞLARI (10-25 Ağustos 1921)

Yunanların İkinci İnönü saldırısı da sonuçsuz kalmıştı. Aldıkları yenilgilerin intikamını almak için yeni bir saldırı hazırlığı içerisine girdiler. Önceki savaşlarda olduğu gibi bu savaşla da Ankara'yı alarak TBMM'yi dağıtıp Sevr'i kabul ettirmeyi amaçladılar. Yunanlar büyük bir ordu ile saldırıya geçti. Yunanların saldırısı ile gerçekleşen Eskişehir-Kütahya Muharebeleri Türk ordusunun yenilgisi ile sonuçlandı. **Bu savaş Milli Mücadele'de yenildiğimiz ilk ve tek savaştır.**

Mustafa Kemal daha fazla kayıp vermemek ve ordu düzenini sağlamak için orduya Sakarya nehrinin doğusuna çekilme emrini verdi (25 Temmuz 1921). Bu çekilme, ordunun toparlanması ve savunma yapabilmesi için yapılmıştır. Ayrıca, Sakarya Irmağı doğal bir savunma hattı olarak kullanılacaktı.

Kütahya-Eskişehir Savaşı Sonuçları:

- 1-Kütahya, Eskişehir, Afyon gibi büyük bir alanı kaybettik.
- 2-TBMM'de olumsuz tartışmalar yaşandı ve Mustafa Kemal Paşa'ya karşı tepkiler yoğunlaştı.
- 3- Çıkarılan Başkomutanlık Yasası ile meclisin bütün yetkileri üç aylığına Mustafa Kemal'e devredildi. **Mustafa Kemal Erzurum Kongresi öncesi istifa ettiği askerlik mesleğine geri döndü.**
- 4- Yunan ordusunun top atışlarının Ankara yakınlarındaki Polatlı'dan duyulması üzerine meclisin Kayseriye taşınma fikri ortaya atıldı.

MAARİF (EĞİTİM) KONGRESİ (15-21 Temmuz 1921)

Mustafa Kemal Kütahya Eskişehir Savaşı devam ederken 15-21 Temmuz tarihleri arasında Maarif Kongresi'nin yapılmasına sağlayarak eğitime verdiği önemi gösterir. Savaşın kötü gittiği bir dönemde Maarif Vekili Hamdullah Suphi Bey istenilirse kongreyi erteleyebileceklerini söylemesi üzerine Mustafa Kemal, "Cehaletle savaş, düşmanla savaşmaktan daha az önemli değildir." diyerek erteleme önerisini kabul etmeyip kongreye katılmıştır.

15 Temmuz'da Eğitim Kongresi Ankara'da toplanmıştır. Kongreye 180 öğretmenin katılımı sağlanarak, kongrede okul ve öğrenci sayısı ile eğitim için yapılması gerekenler tespit edildi. Kongre sonunda yeni Türk Devleti'nin eğitim politikaları belirlenerek, milli ve çağdaş eğitimin temelleri atılmıştır.

TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ (7-8 Ağustos 1921)

Milli Mücadele sürecinde ilk ve tek yenildiğimiz Kütahya – Eskişehir savaşlarında Türk halkının morali bozuldu. Milli Mücadele karşıtları durumu fırsat bilerek mecliste karışıklık çıkarmaya başladılar ve mecliste sert tartışmalar yaşandı. Mecliste bu tartışmalar yaşanırken Mustafa Kemal, savaşta daha hızlı karar alabilmek için Meclisin tüm yetkilerinin kendisine verilmesini istedi. Meclis, yaptığı görüşmeler sonucunda Mustafa Kemal'i başkomutanlığa atadı (5 Ağustos 1921). Böylece TBMM'nin tüm yetkileri üç ay süreyle Mustafa Kemal'e devredildi. Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktalarından olan Sakarya Meydan Muharebesi öncesi Başkomutan Mustafa Kemal, ordunun ihtiyaçlarını karşılamak ve orduyu Sakarya Savaşı'na hazırlamak için meclisin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak Tekâlif-i Milliye Emirlerini yayımladı. Bu emirlerle ordunun silah, cephane, yiyecek, içecek, kıyafet ve ulaşım aracı gibi ihtiyaçları karşılanmak istenmiştir.

1- Her ilçede bir Tekâlif-i Milliye komisyonu kurulacak. **Sistemli bir şekilde çalışma amaçlamıştır**

2- Her aile birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık verecek. **Ordunun giyecek ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.**

3- Tüccarların elindeki her türlü giyim eşyasının % 40'ına el konacak ve bunların karşılığı daha sonra geri ödenecek. **Ordunun giyecek ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.**

4- Yine bu komisyonlar, aynı amaç ve şartlarla halkın ve tüccarın elinde bulunan yiyecek maddelerinin yüzde kırkına el koyacak. **Ordunun yiyecek ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.**

5- Taşıt sahipleri ayda bir defa olmak üzere yüz kilometrelik mesafeye ücretsiz askerî nakliyat yapacak. **Ordunun ulaşım ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.**

6- Halk, elindeki silah ve cephaneyi 3 gün içinde komisyona teslim edecek. **Ordunun silah ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.**

7- Tüm demirci, dökümcü, nalbant, terzi ve marangoz gibi ustalar ordunun emrinde çalışacak. **Ordunun çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir.**

TBMM bu yardımların toplanması sırasında oluşacak olumsuzlukları önlemek amacıyla İstiklal Mahkemelerini kurmuştur. Tekâlif-i Milliye emirleri ile Türk milletinin gösterdiği dayanışma, millî birlik ve beraberlik sayesinde ordu ile millet bir araya gelmiş ve topyekûn mücadele başlatılmış oldu. **Tekâlif-i Milliye emirleri Sakarya Savaşı için hazırlanmış olsa da esas etkisini Büyük Taarruza göstermiştir.**

